

100

SORUDA ENGELLİ HAKLARI

Yayına Hazırlayan
Av. Cemal Donat

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
İnsan Hakları Merkezi

Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 346

100 Soruda Engelli Hakları

ISBN: 978-605-9446-55-6

Yayıncı Sertifika No: 15566

© Türkiye Barolar Birliği
Birinci Baskı: Eylül 2017, Ankara

Türkiye Barolar Birliği
Ođuzlar Mah. Barıř Manço Cad.
Av. Özdemir Özok Sokađı No: 8
06520 Balgat - ANKARA
Tel: (312) 292 59 00 (pbx)
Faks: 312 286 55 65
www.barobirlik.org.tr
yayin@barobilik.org.tr

Baskı
řen Matbaa
Özveren Sokađı 25/B
Demirtepe-Ankara
(0312. 229 64 54 - 230 54 50)

Sertifika No: 14251

İNSAN HAKLARI MERKEZİ
Engelli Hakları Çalışma Grubu Üyeleri

Başkan

Av. Gonca Özmumcu

Üyeler

Av. Büşra Çankaya

Av. Murat Deniz

Av. Cemal Donat

Av. İrem (Sakallıoğlu) Güler

Av. Deniz Hallaç

Av. Kemal Keser

Av. Güven Kışlalı

Av. Şerif Ali Mutlu

Av. Erkan Polat

Av. Müge Özata

İÇİNDEKİLER

1-	Alo 183 hattı nedir?	9
2-	Engelli Kime Denir?	9
3-	Engelliler İçin Sağlık Kurulu Raporu Nasıl Alınır?	9
4-	Engelli Sağlık Kurulu Raporu Başvurusunda Hangi Evraklar İstenmektedir?	11
5-	Engelliler İçin Sağlık Kurulu Raporuna İtiraz Süreci Nasıl İşlemektedir?	11
6-	Engelli Kimlik Kartı Nedir? Nereden Alınır?	11
7-	Engelli Kimlik Kartı, Engelli Sağlık Kurulu Raporu Yerine Geçer Mi?	12
8-	Yurtdışında Yaşayan Türk Vatandaşları Yaşadıkları Ülkede Düzenlenen Engelli Sağlık Raporu İle Engelli Kimlik Kartı Alabilir Mi?	12
9-	Engelli Bireylerin Eğitim Hakları Nelerdir?	12
10-	Kaynaştırma Eğitimi Nedir? Nasıl Yararlanılır?	13
11-	Özel Eğitimden Nasıl ve Hangi Şartlarda Yararlanılır?	13
12-	Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Okullara ve Kurumlara Erişimi Nasıl Gerçekleşmektedir?	14
13-	Özel Eğitim Hizmetlerinin Yasal Dayanağı Nedir?	14
14-	Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama Nedir?	15
15-	Üniversite Sınavına Giren Engelli Öğrenciler İçin Ne Tür Kolaylıklar bulunmaktadır?	15
16-	Engelli Üniversite Öğrencilerine Sağlanan Kolaylıklar Nelerdir?	15
17-	Engelli Bireyin Ailesine Yönelik Eğitim Hizmetleri Nasıl Verilmektedir?	16
18-	Engellilere Yönelik Meslekî Eğitim Faaliyetlerini Hangi Kurum/Kuruluşlar Yürütmektedir?	16
19-	Engellilere Yönelik Meslek Edindirme Kurslarını Hangi Kurum/Kuruluşlar Düzenlemektedir?	16
20-	Türk Dil Kurumu Tarafından İşitme Engelliler İçin Derlenen Ulusal Türk İşaret Dili Nedir?	17
21-	Muhtaç Aylığı Nedir?	18
22-	Muhtaç Aylığını Kimler Alabilir?	19
23-	Muhtaç Aylığı İçin Nereye Başvurulur?	19
24-	Muhtaç Aylığı İçin Gerekli Belgeler Nelerdir?	19
25-	Engelli Aylığı Nedir?	19

- 26- Engelli Aylığını Kimler Alabilir? 20
- 27- Hangi şartları taşıyanlar engelli aylığından faydalanır? 20
- 28- Engelli aylığı için hangi evraklar hazırlanır ve nereye başvurulur? 20
- 29- Engelli maaşları ne zaman ve nereden alınır? 21
- 30- Engelli aylıkları hangi şartlarda kesilir? 21
- 31- Engelli Maaşı Alıyorken Maaşı Kesilenler Tekrar Hangi Kuruma Başvurarak Maaşlarını Bağlatmalıdır? 22
- 32- Bakıma Gerekisini Olanlara Devletin Sunduğu Ne Tür Hizmetler Bulunmaktadır? 22
- 33- Evde Bakım Parası Nedir? 23
- 34- Evde Bakım Parası Almanın Şartları Nelerdir? 23
- 35- Evde Bakım Parası İçin Nereye Başvurulur? 23
- 36- Kurum Bakımı Nedir? 24
- 37- Kurum Bakımı İçin Nereye Başvurmak Gerekir? 24
- 38- Maaş Alan Engelliler Ayrıca Nakdi ve Aynı Yardımdan Faydalanabilir Mi? 24
- 39- Yersiz Ödenen Aylık veya Aylık Farklarının Geri Alınması Nasıl Gerçekleştirilmektedir? 24
- 40- Sosyal Güvencesi Olan Engelli Bireylerin Sağlık Giderleri Nasıl Karşılanmaktadır? 25
- 41- 1.1.2012 Tarihinden Önce 3816 Sayılı Kanuna Göre Yeşil Kartı Olanlar, Sağlık Yardımlarından Nasıl Yararlanacaktır? 25
- 42- Sosyal Güvencesi Olmayanlar Ortopedik ve Diğer Yardımcı Araç Ve Gereçleri Nasıl Alabilirler? 26
- 43- Hasta Alt Bezinin Bedelini Kim Öder? 26
- 44- Tekerlekli Sandalyenin Bedelini Kim Öder? 26
- 45- Evde Sağlık Hizmeti Nedir? Nasıl Yararlanılır? 26
- 46- Evde Sağlık Hizmetleri Başvurusu Nasıl Gerçekleştirilmektedir? 27
- 47- Evde Sağlık Hizmetleri Alan Bireylerin Sağlık Kurum veya Kuruluşuna Sevk İşlemleri Nasıl Gerçekleşmektedir? 28
- 48- Evde Sağlık Hizmetinin Sonlandırılması Hangi Durumlarda Olmaktadır? 29
- 49- Engelliler Nasıl Kamu Personeli Olur? 29
- 50- Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı (EKPS) nedir? 30
- 51- Engelli Memur Alımında Kura Sistemi Nedir? Kimleri Kapsar? 30
- 52- Engelli Memur İstihdamı İle Yükümlü Bulunan Kurum ve Kuruluşlar Hangileridir? 30

53- Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Engelli İstihdamına İlişkin Takip ve Denetim Nasıl Yapılmaktadır?	31
54- Engelliler İçin Bir Kereye Mahsus Tayin Hakkı Nedir ve Nasıl Uygulanmaktadır?	31
55- Memur Olan Engelliler Görevleri Gereği Var İse Vardiyalı Sisteme Tabii Midir?	32
56- 4857 Sayılı İş Kanunu Kapsamındaki İş Yerlerinin Engelli Çalıştırma Zorunluğu Ne Kadardır?	32
57- Engelli İstihdam Etme Zorunluluğunu Yerine Getirmeyen İşverenlerden Toplanan Ceza Paraları Hangi Amaçlar İçin Kullanılmaktadır?	33
58- Korumalı İş Yeri Nedir?	33
59- Korumalı İş Yeri Kurmak İçin Sağlanan Kolaylıklar Nelerdir? ..	33
60- Kendi İş Yerini Kurmak İsteyen Engellilere Devletin Sağladığı Kolaylıklar Nelerdir?	34
61- KOSGEB Yeni Girişimci Desteği Nedir?	35
62- Devlet memurları nasıl emekli olurlar?.....	35
63- Sigortalı çalışanlar kaç yılda emekli olur?.....	36
64- Kendi hesabına çalışanların emekliliği nasıldır?	37
65- Farklı sosyal güvenlik kurumlarında çalışmaları bulunan kişilerin emekliliği nasıldır?.....	38
66- Malulen emeklilikten faydalanmanın şartları nelerdir?	38
67- Engelli Çocuğu Olan Çalışan Anneler İçin Erken Emeklilik Düzenlemesi Var Mı?	38
68- Malul Sayılma Hali Nedir?	39
69- Maluliyete Esas Teşkil Edecek Sağlık Kurulu Raporları Nasıl ve Nerede Düzenlenir?	39
70- Engellilik İndirimi Nedir?	39
71- Kimler Engellilik İndiriminden Yararlanacaktır?	39
72- Engellilik İndirimi Tutarları Ne Kadardır?	40
73- Engellilik İndiriminden Yararlanmak İçin Ne Yapılmalıdır?	40
74- Engelliye Ait Konutta Vergi Muafiyeti Var Mı?	40
75- Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) Muafiyeti Nedir?	41
76- ÖTV Muafiyeti Hangi Araçlarda Geçerlidir?	41
77- Malül ve Engelliler Tarafından Gümrük Vergisinden Muafin İthal Edilecek Eşya Var Mıdır?	42
78- Ulaşılabilirlik Nedir?	43
79- Engellilerin Ulaşılabilirliğine Uygun Düzenlenme Nasıl Sağlanacak?	43

- 80- İllerde Ulaşılabilirlikle İlgili Oluşturulan İzleme ve Denetleme Kurulu Komisyonu Kimlerden Oluşmaktadır ve İşlevi Nedir? 44
- 81- Ulaşılabilirlikle İlgili Engelli Vatandaşların Şikayetlerinin Değerlendirileceği Birim Hangisidir ve Nasıl Çalışır? 45
- 82- Ulusal Erişilebilirlik İzleme Sistemi Nedir? 45
- 83- Engelli Kimlik Kartı İle Sağlanan Hak ve Hizmetler Nelerdir? . 45
- 84- Engelliler İçin Ücretsiz Seyahat Hakları Nelerdir? 45
- 85- Şehirlerarası Yolcu Otobüslerinde Engellilere İndirim Nasıl Uygulanmaktadır? 46
- 86- Türk Hava Yolları Tarafından Engellilere İndirim Nasıl Uygulanmaktadır? 47
- 87- Engelli Vatandaşlar Mevcut Kart Değişimini Nasıl Yapacak? .. 47
- 88- Engelliler Refakatçi Bulundurma Hakkından Nasıl Yararlanacak? 48
- 89- Müze Ve Ören Yeri Girişlerinde Engellilere İndirim Nasıl Uygulanmaktadır? 48
- 90- Milli Parklar, Tabiatı Koruma Alanları ve Tabiat Parklarına Girişinde Engellilere İndirim Nasıl Uygulanmaktadır? 48
- 91- GSM Şebekelerinde (Cep Telefonlarında) Uygulanan İndirimli Tarife Nasıldır? 49
- 92- Engelli Sürücüler İçin Ayrılan Park Yerlerinin Engelsiz Sürücüler Tarafından Kullanımını Engellemek İçin Ne tür Tedbirler Alınmıştır? 49
- 93- Görme Engelli Vatandaşların Noter İşlemlerinde Getirilen Yenilikler Nelerdir? 50
- 94- H Sınıfı Ehliyet (Engellilere verilen sürücü belgesi) Nedir, Nasıl Alınır? 52
- 95- Tek Gözü Olanlar (Monoküler) Sürücü Belgesi Alabilir mi? 53
- 96- Engellilerin Pasaport İşlemlerinde Ne Tür Kolaylıklar Sağlanmaktadır? 53
- 97- Engelli Bireylerin Oy Kullanmaları Sırasında Yapılan Düzenlemeler Nelerdir? 53
- 98- Engelli Bireylerin Spor Yapmalarını Kolaylaştırıcı Tedbirler Var mıdır? 55
- 99- Oturulan Konutta Engele Uygun Düzenleme Yapılır mı ? 56
- 100- Engelli Bireylere Yönelik Ayrımcılıkla Mücadeleye İlişkin Yasal ... Düzenlemeler Nelerdir? 56

1- Alo 183 hattı nedir?

Aile, Kadın, Çocuk, Engelli ve Sosyal Hizmet Danışma Hattıdır.

7 gün 24 saat çalışma esasına göre hizmet vermektedir.

2- Engelli Kime Denir?

ENGELLİ; doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, ruhsal, zihinsel, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişidir.

3- Engelliler İçin Sağlık Kurulu Raporu Nasıl Alınır?

- Engelli Sağlık Kurulu Raporu, ilgili kurumun sevk etmesi veya engelli vatandaşların doğrudan müracaatıyla Engelli Sağlık Kurulu Raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşlarından alınabilir. Rapor vermeye yetkili sağlık kuruluşları, Sağlık Bakanlığının www.saglik.gov.tr adresinden öğrenilebilmektedir. Sizi sağlık kuruluşuna bir kurumun sevk etmesi gerekmemektedir, siz kendiniz de direkt hastaneye giderek rapor alabilirsiniz.
- Engelli raporu almak isteyen Bakanlığın internet sitesinde yer alan her hangi bir sağlık kuruluşuna giderek raporunu alabilecektir.
- Engelli Sağlık Kurulu Raporu alanlardan ücret talep edilmeyeceği Sağlık Bakanlığı-Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2010/31 sayılı genelgesinde yer almaktadır.
- 30.03.2013 tarihinden sonra alınmış bir raporunuz varsa Rapor Yönetmeliğinin 2. Maddesinde yer

alan istisnalar dışında hiçbir kurum sizden yeni rapor talep edemez.

İstisnalar: (2) 8/10/1986 tarihli ve 86/11092 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneđi Yönetmeliği kapsamında asker hastanelerince malullük aylığı bağlanacaklar için verilecek engelli sağlık kurulu raporları ile sosyal güvenlik kuruluşlarınca primli sisteme tabi olanlara bağlanacak malullük aylıkları için istenecek engelli sağlık kurulu raporları ve vergi indirimini için istenecek engelli sağlık kurulu raporlarının nihai kararları bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilmez,

- İster kurum sevkiyle olsun isterse doğrudan doğruya ilgisinin müracaatıyla olsun sağlık kuruluşu düzenlediği raporun en az bir suretini mutlaka ilgisine vermek zorundadır. Çünkü raporda faydalanılması muhtemel tüm haklar yer almaktadır ve ilgisinin durumuna göre faydalanması gereken tüm haklar için birer suret tasdik edilip kendisine verilmesi gerekmektedir,
- Rapor almak üzere sağlık kuruluşuna müracaat ettiğinizde eğer size raporu ne için almak istediğiniz sorulursa her hangi bir neden bildirmenize gerek bulunmamaktadır. Zira yeni sistemde Sağlık Bakanlığı raporun formatını belirlemiştir. Bu formatın dışında verilen raporları kesinlikle kabul etmeyiniz. Yeni yönetmelikte mükerrer rapor yasağı bulunduğundan almış olduğunuz rapor her işlemde geçerli sayılacaktır ve yeni rapor almanız yasaklandığından eksik düzenlenen raporlar sizlere sıkıntı doğuracaktır. Bu nedenle aldığınız raporu dikkatle inceleyiniz ve eksik olan hususları zamanında tamamlatınız.

4- Engelli Sağlık Kurulu Raporu Başvurusunda Hangi Evraklar İstenmektedir?

- Sağlık kurullarından verilecek dilekçenin doldurulması,
- Kimlik fotokopisi
- 5 adet fotoğraf gerekmektedir.

5- Engelliler İçin Sağlık Kurulu Raporuna İtiraz Süreci Nasıl İşlemektedir?

Engelliler için sağlık kurulu raporuna; engelli, velisi veya vasisi veyahut raporu isteyen kurum tarafından itiraz edilebilir. İlgililer itiraz dilekçesi ve engelli sağlık kurulu raporu ile birlikte İl Sağlık Müdürlüğü'ne itiraz edebilir. İl Sağlık Müdürlüğü kişiyi başka bir sağlık kuruluşuna yönlendirecektir. Eğer her iki sağlık kuruluşundan da alınan rapor dereceleri aynıysa rapor kesinleşecek, oranlar birbirinden farklıysa İl Sağlık Müdürlüğü bu defa hakem sağlık kuruluşuna yönlendirme yapacaktır. Bu sağlık kuruluşundan alınan rapor kesin rapordur. İl Sağlık Müdürlüğü'ne itiraz edilmeden alınan raporlar mükerrer rapor yasağı nedeniyle geçersiz sayılacaktır.

6- Engelli Kimlik Kartı Nedir? Nereden Alınır?

Engellilerin çeşitli hak ve hizmetlerden yararlanmasını sağlamak amacıyla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından verilen karttır. Engelli kimlik kartı almak için; engelli raporunun onaylı örneği, 1 adet resim ve Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerinde bulunan başvuru formuyla birlikte Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne müracaat edilir.

04.03.2014 tarihinde yayınlanan yönetmelikle bu tarihten sonra düzenlenecek olan kartlar şehiriçi toplu taşıma araçları ve şehirlerarası deniz ve demiryolları

ile yapılacak seyahatlerde ücretsiz taşıma için de kullanılacaktır.

7- Engelli Kimlik Kartı, Engelli Sağlık Kurulu Raporu Yerine Geçer Mi?

Engelli kimlik kartı engelli sağlık kurulu raporu yerine geçmez. Kimlik kartına sahip her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı, mevzuatta münhasıran engelli kişilere tanınan hak ve hizmetlerden yararlanır. Kimlik kartı alıp almamak engelli kişinin isteğine bağlıdır.

8- Yurtdışında Yaşayan Türk Vatandaşları Yaşadıkları Ülkede Düzenlenen Engelli Sağlık Raporu İle Engelli Kimlik Kartı Alabilir Mi?

Yabancı ülkede yaşayan Türk vatandaşlarımızın yaşadığı ülke makamlarınca verilmiş olan engelli sağlık kurulu raporu Türkiye’de geçerli değildir. Engelli kimlik kartı almak üzere, mevzuat gereği yetkili hastanelere müracaat ederek yeniden engelli sağlık kurulu raporu almaları gerekmektedir.

9- Engelli Bireylerin Eğitim Hakları Nelerdir?

Engelli bireyler temel eğitim ilkeleri doğrultusunda;

- Genel eğitim,
- Özel eğitim,
- Mesleki eğitim görme haklarını kullanabilmektedirler.

5378 sayılı Engelliler Kanunu’nun 15. Maddesinde “Hiçbir gerekçeyle engellilerin eğitim alması engellenemez. Engelli çocuklara, gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayanlarla eşit eğitim imkânı sağlanır.” ibaresi yer almaktadır.

10- Kaynaştırma Eğitimi Nedir? Nasıl Yararlanılır?

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ (Entegrasyon): Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitim ve öğretimlerini normal gelişim gösteren akranları ile birlikte normal sınıflarda sürdürme esasına dayanan, destek hizmetlerinin sağlandığı özel eğitim uygulamalarıdır.

Kaynaştırma öğrencisine sınıf tekrarı yaptırılmaz.

Tespit: Okul müdürleri her öğretim yılı başında okulunda eğer varsa psikolojik danışmanla iş birliği yaparak sınıf öğretmenlerinden bir duyuruyla sınıflarında okuma-yazma ve dört işlemi başaramamış, sınıf tekrarı yapmış, öğrenme güçlüğü çeken, gelişimlerinde akranlarına göre farklılık gösteren öğrencilerin listesini İl Rehberlik ve Araştırma Merkezine bildirerek incelenmesini ister.

Teşhis: İl Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından daha önce okul müdürlüğünce tespit edilen öğrenciler incelemeye alınır. Yapılan inceleme sonucunda özel eğitime ve kaynaştırma eğitimine alınacak öğrenciler belirlenerek uygun sınıflara yerleştirilir.

11- Özel Eğitimden Nasıl ve Hangi Şartlarda Yararlanılır?

- a. Engelliler İçin Sağlık Kurulu Raporu Hastaneden alınan “eksiksiz” doldurulmuş “engelliler için sağlık kurulu raporu” ile ikamet edilen ilçede bulunan Rehberlik Araştırma Merkezleri’ne müracaatta bulunulmalıdır.
- b. Rehberlik Araştırma Merkezlerine götürülecek belgeler:
 - Engelli bireyin velisinin veya okul/ kurum yönetiminin yazılı başvurusu,

- Okula/ kuruma kayıtlı engelli bireyin bireysel gelişim raporu,
 - İkametgâh belgesi,
 - Engelliler için sağlık kurulu raporu,
- c. Özel Özel Eğitim Hizmeti: Özel eğitimin temel ilke-lerinden birisi de ailelerin özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif olarak katılımlarının ve eğitimlerinin sağlanmasıdır. Eğitsel değerlendirme ve tanılamaların her sürecinde aileler, okul ve uzmanlar iş birliği içinde çalışırlar. Gerektiğinde ailenin görüşü alınır. Ailenin görüş ve onayı alınmadan özel eğitim süreci ile ilgili hiçbir açıklama yapılamaz.
- d. Ücretin ödenmesi: Özel eğitime ihtiyacı olduğu “Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu” tarafından tespit edilen tüm engelli bireylerin yararlandığı özel eğitim hizmetlerine ilişkin ödemenin Bütçe Uygulama Talimatı ile belirlenen kısmı Milli Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır. Bu miktar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından özel eğitim hizmeti veren kuruma ödenmektedir.

12- Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Okullara Ve Kurumlara Erişimi Nasıl Gerçekleşmektedir?

Özel eğitim öğrencilerinin ücretsiz taşınmasına ilişkin iş ve işlemler “Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Okullara ve Kurumlara Erişiminin Ücretsiz Sağlanması Hakkında Uygulama Esasları” çerçevesinde yürütülmekte olup, söz konusu uygulamadan Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı özel eğitim okul/kurum/sınıflarında eğitim görmekte olan özel eğitim öğrencileri yararlanmaktadır.

13- Özel Eğitim Hizmetlerinin Yasal Dayanağı Nedir?

Özel eğitim hizmetleri 573 sayılı Kanun Hükmünde

Kararname ve 31.05.2006 tarih ve 26184 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren “Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği”nde belirtilen esaslar doğrultusunda yürütülür.

14- Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama Nedir?

Rehberlik Araştırma Merkezlerinde, bireyin tüm gelişim alanındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterliliklerinin değerlendirilmesi amacıyla nesnel, standart testler ve engelli bireyin özelliklerine uygun ölçme araçlarıyla yapılan tüm uygulamalardır.

15- Üniversite Sınavına Giren Engelli Öğrenciler İçin Ne Tür Kolaylıklar bulunmaktadır?

Üniversite sınavına giren engelli öğrenciler için gerekli fiziksel düzenlemeler yapılmaktadır. Ortopedik ve görme engelliler için uygun düzenlenmiş sınav mekanları hazırlanmakta, görme engelliler

ve az görenler için 30 dakikalık ek sınav süresi verilmekte, sınav sorularını okuyacak ve söylenecek yanıtları yazacak uygun eğitimde ve düzgün diksiyonlu “yardımcı refakatçi” eşliğinde ve tek kişilik salonda sınav girme olanağı tanınmaktadır.

16- Engelli Üniversite Öğrencilerine Sağlanan Kolaylıklar Nelerdir?

Başarılı ve ihtiyaç sahibi engelli öğrencilere Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından öncelikli olarak öğrenim kredisi, katkı kredisi ve yurt tahsisi yapılmaktadır.

20.06.2006 tarih ve 26200 sayılı resmî gazetede yayımlanan “Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği” gereğince üniversitelerde, öğrencilerin öğrenim hayatlarını kolaylaştırmak

için gerekli tedbirleri almak ve bu yönde düzenlemeler yapmak üzere “Engelliler Danışma ve Koordinasyon Birimi” oluşturulması sağlanmıştır.

17- Engelli Bireyin Ailesine Yönelik Eğitim Hizmetleri Nasıl Verilmektedir?

Aile eğitimi, tüm eğitim kademelerindeki engelli bireyin eğitime katkı sağlanmasını amaçlayan “Rehberlik ve Danışmanlık” hizmetlerini içeren bir eğitimidir. Aile eğitim hizmetleri rehberlik ve araştırma merkezleri özel eğitim okul ve kurumları, kaynaştırma uygulamaları yapılan okullar tarafından hazırlanır ve yürütülür. İhtiyaç halinde bu hizmet evlerde devam ettirilir.

18- Engellilere Yönelik Meslekî Eğitim Faaliyetlerini Hangi Kurum/Kuruluşlar Yürütmektedir?

Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde işitme engelliler meslek liseleri, ortopedik engelliler meslek Liseleri, zihinsel engellilere yönelik meslekî eğitim merkezleri, iş eğitim merkezleri ve yetişkin zihinsel engelliler iş eğitim merkezleri engellilere yönelik meslekî eğitim programları düzenlenmektedir.

Bu kuruluşların meslekî eğitim faaliyetlerinden yararlanmak isteyen kişiler Ankara’daki kuruluşlar için Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğüne, illerdeki kuruluşlar için İl Millî Eğitim Müdürlükleri’ne başvurabilirler.

19- Engellilere Yönelik Meslek Edindirme Kurslarını Hangi Kurum/Kuruluşlar Düzenlemektedir?

Türkiye İş Kurumu ve MEB Çıracılık Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü ve belediyeler engellilere yönelik meslek edindirme kursları düzenlemektedir.

20-Türk Dil Kurumu Tarafından İşitme Engelliler İçin Derlenen Ulusal Türk İşaret Dili Nedir?

İşaret Dili, işitme engellilerce kullanılan, duygu, düşünce, istek ve ihtiyaçların ifade edilmesi amacıyla el ve vücut hareketleri ile mimikler kullanılarak oluşturulan görsel dili ifade etmektedir.

İşaret dili alanında farklı uygulamaların neden olduğu karışıklığın önlenmesi ve Türk İşaret Dili Sisteminin tek bir dil olarak ülke genelinde yayılmasının sağlanması amacıyla Türk İşaret Dili 2005 yılında çıkarılan Engelliler Hakkında Kanun ile resmi olarak kabul edilmiştir. Türkiye’de işitme engellilerin gerek eğitim hakkından gerekse diğer kamusal hizmetlerden etkin bir şekilde yararlanmalarının sağlanması için ulusal işaret dilinin mevzuatta tanımlanmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu çerçevede, Engelliler Hakkında Kanunla, işitme engellilerin eğitim ve iletişimlerinin sağlanması amacıyla, Türk Dil Kurumu tarafından “Türk işaret dili sistemi” oluşturulması öngörülmüştür (15. md.) Ulusal bir işaret dili sisteminin oluşturulması çalışmalarının koordinasyonu için Türk Dil Kurumu görevlendirilmiştir (Bkz. 24. Md.).

Bu kapsamda, işitme engelli bireylerin kendi aralarında iletişimi sağlamak üzere kullandıkları işaret dili konusunda dokümantasyon çalışmaları yapmak, geliştirmeleri takip etmek, eğitici araç ve gereçleri geliştirmek, işaret dili öğretmenlerinin ve tercümanlarının yetiştirilmesini sağlamak amacıyla Türk İşaret Dili Sisteminin oluşturulması, uygulanması ve İşaret Dili öğretmenleri ile tercümanlarının yetiştirilmesi için 2006 yılında “Türk İşaret Dili Sisteminin Oluşturulması ve Uygulanmasına Yönelik Usul ve Esasların Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik” çıkarılmıştır.

Yönetmelikle birlikte Türk Dil Kurumu’nun (TDK) başkanlığında ilgili kurumların katılımı ile Ulusal Türk İşaret Dili’nin derlenmesine yönelik çalışmalara başlanmıştır.

Türk işaret dilinin dil bilgisi ve sözlüğünün hazırlanması için 18 Ocak 2011 tarihinde ilgili Yönetmelikte yapılan değişiklikle Türk Dil Kurumu bünyesinde Türk İşaret Dili Bilim ve Onay Kurulu (TİDBO) kurulmuştur.

Türkiye’de işitme yetersizliğinden etkilenmiş bireylerin işaret dilinde kullandığı sembollerdeki farklılığı sınırlandırmak amacıyla ortak bir kullanımın sağlanması için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Türk İşaret Dili Sözlüğü” hazırlanmıştır. Sözlüğün 5.000 adet basımı yapılarak, gelen görüş ve öneriler doğrultusunda revize edilmesi amacıyla, ilgili okul ve kurumlara gönderilmiştir. Ayrıca hazırlanan sözlük kapsamında işaret dili kullanımına yönelik 81 kişiye eğitici eğitimi verilmiştir. İlgili kurum ve kuruluşların görüş ve önerileri alındıktan sonra gerekli düzeltmeler yapılarak kullanım ülke geneline yaygınlaştırılacaktır. Türk İşaret Dili dil bilgisinin hazırlanması çalışmaları ise devam etmektedir.

İşitme engelli bireylere gerekli hallerde tercümanlık yapmak üzere illerde işaret dili bilen personelin yetiştirilmesi, eğitimi, çalıştırılması, yetki ve görevleri ile çalışma usul ve esasları 2006 yılında yayımlanan İşaret Dili Tercümanlığı Hizmeti Verecek Personelin Yetiştirilmesi İle Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiştir. Söz konusu Yönetmelik çerçevesinde, işitme engellilerin kamu hizmetlerinden diğer vatandaşlarla eşit koşullarda yararlanmalarını teşvik etmek üzere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından illerde en az bir işaret dili tercümanı görevlendirilmektedir.

21- Muhtaç Aylığı Nedir?

Vakfiyelerde yer alan hayır şartlarının yerine getirilmesi amacıyla muhtaç durumda bulunan engelliler ile yetimlere ödenen aylıktır. 2017 yılında muhtaç engelliler ile yetim çocukların her birine aylık olarak 601,43 TL ödenmektedir.

22- Muhtaç Aylığını Kimler Alabilir?

% 40 ve üzeri engelli olan muhtaçlara,

- Sosyal güvencesi olmaması,
- Herhangi bir gelir veya aylığı bulunmaması,
- Mahkeme kararı veya kanunla bakım altına alınmamış olması,
- Gelir getirici taşınır ve taşınmaz malı mevcut olmaması veya olup da bunlardan elde edeceği aylık ortalama gelirinin bu yönetmelikle belirlenen muhtaç aylığı miktarını geçmemesi halinde muhtaç aylığı bağlanır.

23- Muhtaç Aylığı İçin Nereye Başvurulur?

Engelli bireyler başvuru formunu doldurup imzaladıktan sonra engelini engel oranını belirten “engelli sağlık kurulu raporunu” ekleyip, ikamet ettiği ilin bağlı olduğu Vakıflar Bölge Müdürlüğü’ne şahsen, posta yoluyla veya Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün internet sitesi üzerinden başvuru yapabilirler.

24- Muhtaç Aylığı İçin Gerekli Belgeler Nelerdir?

Muhtaç aylığı başvuru formu

Engelli için sağlık kurulu raporu

- Muhtaç aylığı başvuru formu www.vgm.gov.tr adresinden de sağlanabilir.

25- Engelli Aylığı Nedir?

Toplumda genellikle “engelli aylığı” olarak bilinen ve 2022 sayılı “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun” ilgili maddelerince bağlanan aylıktır.

26- Engelli Aylığını Kimler Alabilir?

- Engel oranı % 70 ve üzerinde olan ve 18 yaşını dolduran engelliler,
- Engel oranı % 40 ile % 69 arasında olan ve 18 yaşını doldurmuş bulunan engelliler,
- Kanunen bakmakla yükümlü olduğu ve fiilen bakımını gerçekleştirdiği 18 yaşını tamamlamamış engelli yakını bulunanlar,
- Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan malul olmaları nedeniyle yetim olarak aylık veya gelir alan çocuklara, aylık ya da gelirleri engellilik derecelerine göre alabilecekleri engelli aylığı tutarından düşük olanların ilgili kuruma müracaatta bulunmaları suretiyle aradaki fark tamamlanarak ödeme yapılır.

27- Hangi şartları taşıyanlar engelli aylığından faydalanır?

- T.C. vatandaşı olan,
- Herhangi bir işte çalışmayan,
- Sosyal Güvenlik Kurumu'na tabi olmayan,
- Nafaka almayan veya alabilecek durumda olmayan,
- Her ne nam altında olursa olsun aile bireylerinin aylık her türlü gelirleri toplamı, birey sayısına bölüldüğünde kişi başına düşen gelir bir aylık net asgari ücretin 1/3' ünden az olan,
- Kendisine bakmakla yükümlü bir yakını bulunmayan engelliler aylık için gerekli şartları taşıyor kabul edilir.

28- Engelli aylığı için hangi evraklar hazırlanır ve nereye başvurulur?

- Nüfus Cüzdan örneği (Muhtardan tasdikli),

- Üç Resim
- Dilekçe ile Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ve ilgili birimlerine müracaat edilir.

29-Engelli maaşları ne zaman ve nereden alınır?

2022 Sayılı Kanuna göre PTT şubelerinden yaşlı ve engelli aylığı alanların ödeme günleri aşağıdaki şekildedir:

- Doğum yılının son rakamı 0 ve 5 olanlara her dönemin 5. günü,
- Doğum yılının son rakamı 1 ve 6 olanlara her dönemin 6. günü,
- Doğum yılının son rakamı 2 ve 7 olanlara her dönemin 7. günü,
- Doğum yılının son rakamı 3 ve 8 olanlara her dönemin 8. günü
- Doğum yılının son rakamı 4 ve 9 olanlara her dönemin 9. günü ödeme yapılmaktadır.

30-Engelli aylıkları hangi şartlarda kesilir?

Bağlanan aylıklar, hak sahiplerinin;

- Ölümü,
- Türk vatandaşlığından çıkarılması, Türk vatandaşlığını muhafaza edenler hariç yabancı memleket uyruğuna girmesi,
- Muhtaçlığının kalkması (Hanedeki aylık toplam gelirin kişi başına düşen miktarının net asgari ücretin 1/3'ünün üzerine çıkması),
- Çalışmaya başlaması,
- Bir akitle gerçek veya tüzel kişiler tarafından bakım altına alınması,

- Daimi olmayan engel oranının % 40'ın altına düşmesi,
- Evlenmesi sebebiyle muhtaç durumdan çıkması,
- 18 yaşından küçük olduğu için velisine aylık bağlanan engellinin 18 yaşını tamamlaması,
- 18 yaşından küçük olduğu için velisine aylık ödenen engelli çocuk ile velisi arasındaki bakım ilişkisinin fiilen gerçekleşmediğinin belirlenmesi,
- Sosyal güvenlik kurumlarından malul olmaları nedeniyle ödenmekte olan yetim aylığı veya gelirinin kesilmesi, hallerinde, bu durumlarının meydana geldiği tarihi takip eden dönem başından itibaren kesilir.

31- Engelli Maaşı Alıyorken Maaşı Kesilenler Tekrar Hangi Kuruma Başvurarak Maaşlarını Bağlatmalıdır?

Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakıflarına başvurularak kriterlerin uygun olması halinde maaş yeniden bağlatılabilir.

32- Bakıma Gereklinimi Olanlara Devletin Sunduğu Ne Tür Hizmetler Bulunmaktadır?

Ailesi ekonomik yoksunluk içinde bulunan bakıma muhtaç engelli bireylere evlerinde veya kurumda bakım hizmeti verilmektedir. Bu hizmetlerin kurumda yapılması halinde memur aylık kat sayısının 20.000 gösterge rakamıyla çarpılması sonucu bulunacak tutarda ödeme yapılmaktadır.

Yine aynı şartlarda bakımı aile bireyi ya da yakını tarafından karşılanan engelli birey için, bakımı yapan kişiye memur aylık kat sayısının 10.000 gösterge rakamıyla çarpılması sonucu bulunacak tutarda ödeme yapılmak-

tadır. Bakım hizmeti ve bakım ücretinden faydalanmak için ikamet edilen yerdeki Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü'ne veya varsa İlçe Müdürlüğü'ne başvurmak gerekmektedir.

33- Evde Bakım Parası Nedir?

Engelli bireylerin hayatlarının idamesini evde yürütecek kişilere Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından ödenen ücrete evde bakım parası denilmektedir. Evde bakım parası engelli bireylerin kendisine değil, bakımını üstlenen akrabası, vasisi gibi üçüncü kişilere ödenen bir meblağdır.

34- Evde Bakım Parası Almanın Şartları Nelerdir?

Engelli bireylerin evde bakım parası alabilmesi için üç şart gereklidir.

- Her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamı esas alınmak suretiyle kendilerine ait veya bakmakla yükümlü olduğu birey sayısına göre kendisine düşen ortalama aylık gelir tutarının, bir aylık net asgari ücret tutarının 2/3'ünden daha az olduğu gelir testi raporu ile tespit edilmesi,
- Engelli bireyin heyet raporu veren hastanelerden alacağı engelli sağlık kurul raporunun ağır engelli kısmında mutlaka "Evet" yazan bir ibare bulunması,
- Engelli bireyin başkasının yardımı olmadan hayatını devam ettiremeyecek şekilde bakıma muhtaç olması gerekli olduğunun bakım heyeti raporu ile tespit edilmesi,

35- Evde Bakım Parası İçin Nereye Başvurulur?

Evde bakım parası alabilmek için engelli bireyin ikametgâhının bulunduğu yerdeki Aile ve Sosyal Politikalar İl

Müdürlüğü'ne veya varsa İlçe Müdürlüklerine başvurulması gerekmektedir. İlçe Müdürlüklerinin bulunmadığı yerlerde ise Kaymakamlıklara başvuru yapılabilir

36- Kurum Bakımı Nedir?

Bakıma muhtaç engelli bireyin aile yanında bakımının mümkün olmaması halinde kurumda bakım hizmeti verilir. Bakım hizmetleri Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü denetiminde yürütülmektedir.

Bakıma muhtaç engelli bireye Aile ve Sosyal Politikalar bakım merkezlerinde ya da özel bakım merkezlerinde hizmet verilmektedir.

37- Kurum Bakımı İçin Nereye Başvurmak Gerekir?

Engelli bireyin ikametgâhının bulunduğu yerdeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne, veya varsa İlçe Müdürlüklerine başvurulması gerekmektedir. İlçe Müdürlüklerinin bulunmadığı yerlerde ise Kaymakamlıklara başvuru yapılabilir.

38- Maaş Alan Engelliler Ayrıca Nakdi ve Aynı Yardımdan Faydalanabilir Mi?

Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü'nce muhtaç durumdaki ailelerin çocuklarının bakımına destek için aynı ve nakdi yardımlar yapılmaktadır. Muhtaç olup, engelli çocuğunun bakımında güçlükler yaşayan aileler bu yardımdan yararlanmak için illerinde bulunan Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü veya ilçelerde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına müracaat edebilirler.

39- Yersiz Ödenen Aylık veya Aylık Farklarının Geri Alınması Nasıl Gerçekleştirilmektedir?

Aylık veya aylık farkı hakkını kaybedenlere, aylıklarının

kesilmesini gerektiren tarihten sonraki dönemler için yapılan ödemeler, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun bildiri üzerine mahalli maliye teşkilatı tarafından ilgililerden tahsil edilir.

*** 6770 S.K. 6. Madde ile 27.01.2017 tarihinden önce yersiz ödenen evde bakım paraları ve cezaları terkin edilmiş olup tahsil edilmeyecektir. Ayrıca tahsil edilen tutarlar iade edilmeyecektir.

40- Sosyal Güvencesi Olan Engelli Bireylerin Sağlık Giderleri Nasıl Karşılanmaktadır?

Sosyal güvencesi olan engelli bireylerin tedavi, muayene, ilaç, tetkik ve ortez-protez ihtiyaçları bağlı oldukları sosyal güvenlik kuruluşu tarafından katkı payı alınarak karşılanmaktadır.

41- 1.1.2012 Tarihinden Önce 3816 Sayılı Kanuna Göre Yeşil Kartlı Olanlar, Sağlık Yardımlarından Nasıl Yararlanacaktır?

1.1.2012 tarihinden önce yeşil kart sahibi olan ve bu tarihten sonra da vizesi (hak sahipliği) devam edenler, genel sağlık sigortası kapsamında sağlık yardımlarından yararlanmaya vize süresi dolana kadar devam edeceklerdir. Vize süresinin dolduğu tarihten itibaren de en geç bir ay içinde gelir testi yapılması için ikametlerinin bulunduğu sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına (SYDV) başvurmaları gerekmektedir.

Yapılan gelir testi sonucuna göre aile içinde kişi başına düşen aylık ortalama gelirleri asgari ücretin üçte birinin altında olanlar, yeşil kartlı (Kanunun 60/c-1 alt bendi kapsamında) gibi primi devlet tarafından karşılanarak sağlık hizmetlerinden faydalandırılmaktadır.

42- Sosyal Güvencesi Olmayanlar Ortopedik Ve Diğer Yardımcı Araç Ve Gereçleri Nasıl Alabilirler?

İl veya İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına müracaat edilerek talepte bulunabilir. Ayrıca; Kızılay ve diğer sosyal yardım amaçlı dernek, vakıf, federasyon, konfederasyonlardan bu konuda bilgi alınabilir.

43- Hasta Alt Bezinin Bedelini Kim Öder?

Hastalığı nedeniyle “mesane veya rektum” kontrolü olmadığı için (çocuklar için en az iki yaşını tamamlamış olmak kaydı ile) ve hasta altı bezi kullanması gerektiğinin belirtildiği uzman hekim raporuna dayanılarak reçete düzenlenmesi halinde ihtiyaca binaen kullanılması öngörülen hasta alt bezine ait fatura bedelleri birer aylık devreler halinde Sosyal Güvenlik Kurumunca ödenir.

44- Tekerlekli Sandalyenin Bedelini Kim Öder?

Bağlı bulunulan sosyal güvenlik kurumunca karşılanır. Herhangi bir sosyal güvenceye tâbi olmama halinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından , Valilik ve Kaymakamlıklardan talep edilebilir.

45- Evde Sağlık Hizmeti Nedir? Nasıl Yararlanılır?

Evde sağlık hizmeti:

Çeşitli hastalıklara bağlı olarak evde sağlık hizmeti sunumuna ihtiyacı olan bireylere evinde ve aile ortamında sosyal ve psikolojik danışmanlık hizmetlerini de kapsayacak şekilde verilen muayene, tetkik, tahlil, tedavi, tıbbi bakım, takip ve rehabilitasyon hizmetlerini kapsar.

- Kişinin kapsamlı olarak tıbbi değerlendirmesi yapılır,
- Var ise tanıyı koyup tedaviyi planlayan müdavi tabibin, bulunmaması halinde ilgili dal uzmanının

konsültasyonunu sağlayarak alacağı bilgi ve öneriler doğrultusunda tedavi planı hazırlanır.

- Evde sağlık hizmeti alan kişiler belirli aralıklarla ziyaret edilir, bakım ve takip sonuçları değerlendirilir ve sonuçlara göre ortaya çıkan ihtiyaçlarla ilgili müdavi tabip veya konsültan tabip ile de görüşerek yeni tedavi planı düzenlenir.
- Evde sağlık hizmetleri sırasında kullanılacak ilaç, tıbbi cihaz ve malzemelerin sağlanması, uygun koşullarda saklanması, kullanım şekli, tıbbi atıkların toplanması ve muhafaza edilmesi, enfeksiyonlardan ve bulaşıcı hastalıklardan korunma gibi konularda kişi ve aile bireyleri bilgilendirilir, danışmanlık hizmeti verilir.
- Evde sağlık hizmetleri ile ilgili kayıtlar zamanında ve noksansız olarak tutulur ve muhafaza edilir.
- Gerçekleştirilen hizmetlerle ilgili olarak hastanın aile hekimine bilgi verilir.
- Evde sağlık hizmetleri kapsamındaki laboratuvar hizmetleri, sağlık kurumu bünyesindeki merkezi laboratuvar veya hizmet alımı yoluyla temin edilen laboratuvarlar vasıtasıyla verilir. Bu hizmetler, sağlık kurum baştabibinin onayı alınarak, laboratuvar sorumlusu tabip ile birim sorumlusu tabibin ortaklaşa belirleyeceği yönteme uygun olarak ve iş birliği içerisinde yürütülür. Evde sağlık hizmetleri verecek ekipte laboratuvar teknisyeni görevlendirilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

46-Evde Sağlık Hizmetleri Başvurusu Nasıl Gerçekleştirilmektedir?

Başvurular, hastalar veya aile bireyleri tarafından Evde Sağlık Hizmeti Başvuru Formu ile il sağlık müdürlüğü bünyesindeki koordinasyon merkezine veya sağlık ku-

rumları bünyesindeki birimlere telefon müracaatı ile sözlü olarak veya toplum sağlığı merkezi, aile sağlığı merkezi veya aile hekimleri aracılığı ile yapılabilir.

Sağlık kurumlarında yatan ve taburcu aşamasında olan hastalar için ilgili klinikler tarafından birim ile gerekli koordinasyon sağlanır ve evde sağlık hizmeti alması uygun görülen hastalara verilecek hizmetin kapsamı, hizmetin hangi seviyede, ne kadar süreyle, ne şekilde ve hangi sıklıkta verilmesi gerektiği belirlenir.

Hizmet birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında verilecek ise birim aracılığı ile ve ilgili tüm bilgi ve belgeleri ile birlikte koordinasyon merkezine iletilir. Koordinasyon merkezi gerekli değerlendirmeyi yaparak kayıt altına aldığı hasta için, kayıtlı olduğu aile sağlığı merkezi veya aile hekimine evde sağlık hizmetinin başlatılması için gerekli bildirimini yapar.

47- Evde Sağlık Hizmetleri Alan Bireylerin Sağlık Kurum veya Kuruluşuna Sevk İşlemleri Nasıl Gerçekleşmektedir?

- a. Evde sağlık hizmeti verilen kişilerin mevcut durumları hariç, yeni oluşan acil haller birimin görev alanına girmez. Bu durumlarda 112 İl Ambulans Servisi ya da doğrudan sağlık kuruluşlarının acil servislerine başvuru esastır.
- b. Evde sağlık hizmeti alan kişiler, tıbbi zorunluluk hallerinde sorumlu tabibin gördüğü lüzum üzerine en uygun sağlık kurum veya kuruluşuna sevk edilir. Sevkine karar verilen hastanın sevk edildiği sağlık kurumuna veya gerektiğinde sağlık kurumundan eve nakli evde bakım hizmetleri için tahsis edilen veya ilgili sağlık kurumuna ait hasta nakil aracı ile yapılır. Nakil işlemi için yeterli sayıda yardımcı personel görevlendirilir. Nakille ilgili giderler hastaya fatura edilemez.

48-Evde Sağlık Hizmetinin Sonlandırılması Hangi Durumlarda Olmaktadır?

Kişiye verilen evde sağlık hizmeti aşağıdaki hallerde sonlandırılır:

- Evde sağlık hizmeti verilen hastanın uygulanan tedavi ile iyileşerek tedavi ihtiyacının ortadan kalkması,
- Evde sağlık hizmeti sunulan hasta için uygulanacak sağlık bakımı ve tedavinin, belli bir aşamadan sonra sağlık personeli gerektirmeden uygulanabilecek hale gelmesi,
- Evde sağlık hizmeti sunulan hastanın, sağlık kurumuna yatırılarak tedavi edilmesini gerektiren tıbbi endikasyonun oluşması,
- Hastanın kendisi veya kanuni temsilcilerinin hizmeti sonlandırmayı talep etmesi,
- Hastanın vefat etmesi,
- Hasta veya yakınlarının tedaviye uyumsuz davranışları, direnç göstermeleri, önerilere uymamaları halinde verilen hizmetin faydası sorumlu tabip tarafından sorgulanır.

49-Engelliler Nasıl Kamu Personeli Olur?

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53'üncü maddesine istinaden yürürlüğe konulan "“Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik” hükümlerine göre kamu kurum ve kuruluşları çalıştırdıkları memur sayısının %3'üne tekabül eden münhal kadroyu engelli istihdamına tahsis etmek ve tahsis ettikleri bu kadrolarda ise engelli istihdam etmek zorundadır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyacı olan engelli memur alımı Devlet Personel Başkanlığı adına ÖSYM Başkanlığınca yapılan Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı (EKPS) ve kura usulü ile merkezi yerleştirme şeklinde yapılmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşları yukarıda bahsi geçen usuller dışında (naklen atama hariç) kendileri hiçbir şekilde engelli memur alımı yapamaz.

50-Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı (EKPS) nedir?

EKPS, ortaöğretim, ön lisans ve lisans mezunu engellilerin engel grupları ve eğitim durumlarına göre yapılan ve sonuçları Devlet memurluğu ile kamu kurum ve kuruluşlarının işçi kadrolarına alınmalarında kullanılan merkezi sınavdır.

51- Engelli Memur Alımında Kura Sistemi Nedir? Kimleri Kapsar?

Kura yöntemi, ilkokul, ortaokul, ilköğretim ve özel eğitim iş uygulama merkezi veya okulu mezunu engellilerin tercihlerine göre yerleştirilmeleri amacıyla noter huzurunda Devlet memuru kadrolarına yerleştirilmelerinde kullanılan yöntemdir.

52- Engelli Memur İstihdamı İle Yükümlü Bulunan Kurum ve Kuruluşlar Hangileridir?

- Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri,
- Özel Bütçeli İdareler, (Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve Yüksek Teknoloji Enstitüleri, Özel Bütçeli Diğer İdareler)
- Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar,
- Sosyal Güvenlik Kurumları,
- Döner sermayeli kuruluşlar, kanunlarla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları,

- İl özel idareleri ve belediyeler, il özel idareleri ve belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı müessese, işletme ve döner sermayeli kuruluşlar,
- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre Devlet Memuru istihdam eden diğer kamu kuruluşları.

53- Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Engelli İstihdamına İlişkin Takip ve Denetim Nasıl Yapılmaktadır?

Kamu kurum ve kuruluşlarında engelli memur çalıştırma yükümlülüklerinin yerine getirilmesinin takip ve denetimi DPB’ce yapılmaktadır.

Kurum ve kuruluşlar; istihdam ettikleri ve işten ayrılan engelli personele ilişkin bilgileri, her yıl Mayıs ayının son günü itibarıyla DPB’nin resmi internet sitesindeki “DPB e-Uygulama” kısmının “Engelli Personel İşlemleri” başlıklı bölümünde yer alan “İstihdam Edilen Engelli Personele İlişkin Bilgi Forumu’ndaki” bilgi alanlarını eksiksiz olarak doldurmak suretiyle DPB’ ye elektronik ortamda göndermek zorundadır.

54-Engelliler İçin Bir Kereye Mahsus Tayin Hakkı Nedir ve Nasıl Uygulanmaktadır?

Engelli bireylerin kendisi veya bakmakla yükümlü olduğu engelli aile bireyi bulunan kişiye tanınan tayin hakkıdır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yapılan değişiklikle, kendisi, eşi veya birinci derece kan hısımlığı bulunan bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri engelli olan memurların engellilik durumundan kaynaklanan yer değiştirme taleplerinin karşılanması için kurumlarınca düzenlemeler yapılması öngörülmüştür.

55- Memur Olan Engelliler Görevleri Gereği Var İse Vardiyalı Sisteme Tabii Midir?

Engelli memurlara isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez.

56- 4857 Sayılı İş Kanunu Kapsamındaki İş Yerlerinin Engelli Çalıştırma Zorunluğu Ne Kadardır?

İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör iş yerlerinde %3 engelli, kamu iş yerlerinde ise %4 engelli ve %2 eski hükümlü işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla

yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla iş yeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

Özel sektör işverenlerince, bu madde kapsamında çalıştırılan 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi engelli sigortalılar ile 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinde belirtilen korumalı iş yerlerinde çalıştırılan engelli sigortalıların, aynı Kanunun 72'nci ve 73'üncü maddelerinde sayılan ve 78 inci maddesiyle belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı, kontenjan fazlası engelli çalıştıran, yükümlü olmadıkları halde engelli çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir engelli için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin %50'si Hazinece karşılır. Engellilerin istihdamı konusunda işverenler için yasal zorunluluk yanında teşviklerde sözkonusudur. İş yeri; mevzuatlarla belirtilen engelli sayısından daha fazla engelli çalıştırırsa veya çalışan engellilerin engel derecesi %80'den fazla olursa veya herhangi bir kanuni yükümlülüğü olmamasına karşın engelli çalışanı varsa işveren tarafından ödenen sigorta priminin %50'si hazine tarafından karşılanmaktadır.

57- Engelli İstihdam Etme Zorunluluğunu Yerine Getirmeyen İşverenlerden Toplanan Ceza Paraları Hangi Amaçlar İçin Kullanılmaktadır?

Engelli istihdam etme sorumluluğunu yerine getirmeyen işverenlerden toplanan ceza paraları, engellilerin meslekî eğitim ve meslekî rehabilitasyonu, kendi işini kurma ve bu gibi projelerde kullanılmak üzere Türkiye İş Kurumu'na aktarılmaktadır.

58- Korumalı İş Yeri Nedir?

İş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel veya ruhsal engelli bireylere istihdam oluşturmak amacıyla Devlet tarafından teknik ve mali yönden desteklenen ve çalışma ortamı özel olarak düzenlenen iş yerini ifade eder.

59- Korumalı İş Yeri Kurmak İçin Sağlanan Kolaylıklar Nelerdir?

Yasa ile iş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel veya ruhsal engellilerin istihdamı açısından büyük önem arz eden korumalı iş yerlerine işlerlik kazandırılması, yaygınlaştırılması ve bu suretle engelli istihdamının artırılması için birçok yeni destek hükmü getirilmiştir.

Korumalı iş yerlerinin kurumlar vergisinde her bir engelli çalışan için 5 yıl süreyle belli bir oranda indirim yapılacak. Ayrıca korumalı iş yerlerinde çalışacak engelliler için gelir vergisinden de 5 yıl süreyle indirim yapılacak.

Her bir engelli için azami 5 yıl süre ile uygulanmak ve yıllık olarak indirilecek tutar her bir engelli çalışan için asgari ücretin yıllık brüt tutarının % 150' sini aşmamak üzere, korumalı iş yerlerinde istihdam edilen engelli çalışanlar için, diğer kişi ve kurumlarca karşılanan miktarlar

da dâhil, yapılan ücret ödemelerinin yıllık brüt tutarının %100'ü tutarında korumalı iş yeri indiriminin gelir vergisi ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde beyannameye bildirilecek gelirlere indirilmesi suretiyle korumalı iş yerlerinin kurulmasının teşvik edilmesi sağlanacak.

Korumalı iş yerlerinde çalışacak engellilerin maaşları (belli bir orana kadar) hazineden karşılanacak. Korumalı iş yerlerinde çalışacak engellilere ödenecek ücretin belli bir oranının Hazineden karşılanması yoluyla engellilerin çalışma hayatına katılarak üretken olmaları sağlanacaktır. Yapılan değişiklik ile ayrıca bölgesel farklılıklar da gözetilerek engelli işsizliği sorununun giderilmesi ve işverenlere korumalı iş yeri kurmalarını teşvik edici desteklerin sağlanması amaçlanmaktadır.

Korumalı iş yerleri işverenlerinin işsizlik sigorta primleri de işsizlik sigortası fonundan karşılanacaktır. Korumalı iş yerlerinin Çevre Temizlik Vergisi'nden de muaf tutulması hedeflenmiştir.

60-Kendi İş Yerini Kurmak İsteyen Engellilere Devletin Sağladığı Kolaylıklar Nelerdir?

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında imzalanan İş Birliği Protokolü kapsamında Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve KOSGEB tarafından geliştirilen ortak bir çalışma ile "Girişimcilik Engel Tanımaz" projesi engellilerin iş gücü piyasasına dâhil olmalarını sağlayarak ekonomik ve sosyal yönden güçlendirilmelerini amaçlamaktadır.

Projeyle, engellilerin KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik eğitimlerine katılımı, iş kurma aşamasında koçluk desteği almaları ve başlangıç sermayesi niteliğindeki KOSGEB Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmaları hedeflenmektedir.

61- KOSGEB Yeni Girişimci Desteği Nedir?

İşletme kuruluş desteği:

Geri ödemesiz olan bu desteğin üst limiti için 3.000 (üç bin) TL olup, işletme kuruluş giderlerini kapsar.

Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Yazılım Ve Ofis Donanım Desteği: İşletmenin kuruluş tarihinden itibaren 12 (on iki) ay içinde satın alınan/ alınacak makine, teçhizat, yazılım ve ofis donanımları için geri ödemesiz olarak verilen bu desteğin üst limiti 15.000 (onbeş bin) TL'dir.

İşletme giderleri desteği:

Desteğin başlangıç tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde gerçekleşen işletme giderlerine yönelik geri ödemesiz olarak verilen desteğin üst limiti her ay için 1.000 (bin) TL olmak üzere toplam 12.000 (on iki bin) TL'dir. Aşağıda belirtilenler işletme gideri olarak sayılır:

- Personel net ücretleri
- İş yeri kirası
- Elektrik, su, ısıtma, telekomünikasyon, iş yerinde ürün/hizmet üretim amaçlı kullanılan makine ve teçhizata ait yakıt giderleri

Sabit yatırım desteği:

Desteğin başlangıç tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde satın alınacak, makine ve teçhizat için teminat karşılığı geri ödemeli olarak verilen bu desteğin üst limiti 70.000 (yetmiş bin) TL'dir.

62- Devlet memurları nasıl emekli olurlar?

5510 sayılı kanundan önce çalışmaya başlayan ve çalışmaya başlamadan önce usulüne uygun alınmış bir raporla en az %40 engelli olduğunu gösterir raporu bulunanlarla, doğuştan %40 engelli olduğunu gösterir

raporu bulunanlar 5400 gün prim yatırmak suretiyle emekli olma hakkı elde edeceklerdir.

İlk kez 01.10.2008 tarihinden sonra kuruma tabi olup memur olanlardan, engel derecesi %50-59 arasında olanlar 5760, %40-49 arasında olanlar 6480 günde emekli olabileceklerdir.

63- Sigortalı çalışanlar kaç yılda emekli olur?

01.10.2008 tarihinden itibaren ilk kez sigorta girişi olanlar 5510 sayılı yasanın 28. Maddesine göre;

Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce 25 inci maddenin ikinci fıkrasına göre malûl sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya engeli bulunan ve bu nedenle malûllük aylığından yararlanamayan sigortalılara, en az on beş yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3960 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olmak şartıyla yaşlılık aylığı bağlanır.

Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu, Kurum Sağlık Kurulunca çalışma gücündeki engel oranının;

- a) % 50 ilâ % 59 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 16 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4320 gün,
- b) % 40 ilâ % 49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 18 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4680 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olmak şartıyla yaşlılık aylığına hak kazanırlar.

01.10.2008 tarihinden önce sigorta girişi olanlar için emeklilik, sigorta giriş tarihi ve engel derecesine göre farklılık göstermektedir. Aşağıdaki tabloda sigorta giriş tarihi ve engel derecesine göre emeklilik süreleri belirtilmiştir.

	1. Derece	2. Derece	3. Derece
Sigortalılık Başlangıcı	(yüzde 80 ve üzeri)	(yüzde 60-79 arası)	(yüzde 40-59 arası)
05.08.1991 ve daha önce	15 yıl - 3600 gün	15 yıl - 3600 gün	15 yıl - 3600 gün
06.08.1991-05.08.1994	15 yıl - 3600 gün	15 yıl, 8 ay - 3680 gün	16 yıl - 3760 gün
06.08.1994 - 05.08.1997	15 yıl - 3600 gün	16 yıl, 4 ay - 3760 gün	17 yıl - 3920 gün
06.08.1997 - 05.08.2000	15 yıl - 3600 gün	17 yıl - 3840 gün	18 yıl - 4080 gün
06.08.2000 - 05.08.2003	15 yıl - 3600 gün	17 yıl, 8 ay - 3920 gün	19 yıl - 4240 gün
05.08.2003 den sonra	15 yıl - 3600 gün	18 yıl - 4000 gün	20 yıl - 4400 gün

64-Kendi hesabına çalışanların emekliliği nasıldır?

İlk kez 01.10.2008 tarihinden önce kurum kaydı bulunanlardan;

- Çalışma gücü kaybı %60' ın altında olanlar 4320 gün,
- Çalışma gücü kaybı %60 ve üzeri olanlar ise 3960 gün prim ödemek şartıyla emekli olabileceklerdir.
- Kendi hesabına çalışanlarda, eksik gün sayısının hizmet borçlanması yapılması suretiyle tamamlanması sağlandığı gibi sigortalı sevk talep ettiği tarihte kuruma prim borcu olsa da sevk yapılması sağlanacak fakat tüm masraflar sigortalı tarafından karşılanacaktır.

65- Farklı sosyal güvenlik kurumlarında çalışmaları bulunan kişilerin emekliliği nasıldır?

Çalışan en son çalıştığı kuruma dilekçe vermek suretiyle farklı kurumlarda bulunan çalışmalarının birleştirilmesini talep etmelidir. Çalışanın hangi sosyal güvenlik kurumuna tabi olarak emekli olacağı yatırmış olduğu son 7 yıllık primin en fazla hangi kurumdan olduğuna bakılarak belirlenecek ve çalışan son olarak üç buçuk yıldan fazla prim ödemiş olduğu kurumun kurallarına göre emekli olacaktır.

66-Malulen emeklilikten faydalanmanın şartları nelerdir?

En az on yıldan beri sigortalı bulunup, toplam olarak 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması şartıyla malulen emekli olunabilecektir. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç olan kişilerde 10 yıl şartı aranmamaktadır. Ancak ilk kez sigortalı olduğu tarihte %60 veya daha fazla çalışma gücü kaybı bulunan veya ileride maluliyet oranını geçecek şekilde engeli bulunan sigortalı bu haktan faydalanamamaktadır.

67- Engelli Çocuğu Olan Çalışan Anneler İçin Erken Emeklilik Düzenlemesi Var Mı?

Sosyal güvenlik reformu olarak bilinen 5510 sayılı Kanunla, sosyal güvenlik sistemimize getirilen yeni bir düzenleme ile başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğu bulunanların, 01.10.2008 tarihinden sonra geçen prim ödeme gün sayılarının dörtte biri, prim ödeme gün sayıları toplamına eklenmesi ve eklenen bu sürenin emeklilik yaş hadlerinden de indirimini yapılması sonucunda erken emeklilik hakkının tanınması sağlanmıştır.

68-Malul Sayılma Hali Nedir?

Sosyal güvenlik sistemi içinde, çalışma hayatına girdikten sonra herhangi bir hastalık veya kaza sonucu çalışma gücünün en az %60'ını kaybettiği tespit edilen, iş kazası/meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü kayıp oranı %60 ve üzerinde olan sigortalı malul sayılır.

69-Maluliyete Esas Teşkil Edecek Sağlık Kurulu Raporları Nasıl ve Nerede Düzenlenir?

Sosyal Güvenlik İl/Merkez Müdürlüğü tarafından size verilen sevk yazısında belirtilen, Devlet üniversite hastaneleri, Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri ile Askeri hastaneler sağlık kurulu raporu düzenleyebilir.

70-Engellilik İndirimi Nedir?

Gelir Vergisi Kanunu'na göre, çalışma gücünün asgari % 80'ini kaybetmiş bulunanlar birinci derece engelli, asgari % 60'ını kaybetmiş bulunanlar ikinci derece engelli, asgari % 40'ını kaybetmiş bulunanlar ise üçüncü derece engelli sayılmaktadır. Gelir Vergisi Kanunu'na göre bu engel kategorilerinde bulunanlara çeşitli oranlarda vergi muafiyeti uygulanmaktadır.

71- Kimler Engellilik İndiriminden Yararlanacaktır?

Gelir Vergisi Kanunu'na göre engellilik indirimi uygulamasından;

- Engelli Ücretli,
- Bakmakla Yükümlü Olduğu Engelli Bulunan Ücretli,
- Engelli Serbest Meslek Erbabı,
- Bakmakla Yükümlü Olduğu Engelli Bulunan Serbest Meslek Erbabı,

- Basit Usulde Vergilendirilen Engelliler yararlanabileceklerdir.

72- Engellilik İndirimi Tutarları Ne Kadardır?

Engelli sayılanların çalışma gücü kayıp oranlarına göre belirlenen dereceler itibariyle tespit edilen aylık engellilik indirimi tutarları 2017 yılı için aşağıdaki gibidir.

- Derece Engelliler İçin (Çalışma gücünün asgari %80'ini kaybetmiş olanlar) 900 TL
- Derece Engelliler İçin (Çalışma gücünün asgari %60'ını kaybetmiş olanlar) 470 TL
- Derece Engelliler İçin (Çalışma gücünün asgari %40'ını kaybetmiş olanlar) 210 TL

73- Engellilik İndiriminden Yararlanmak İçin Ne Yapılmalıdır?

Çalıştığına dair işveren tarafından düzenlenen imzalı ve kaşeli dilekçe, nüfus cüzdanı fotokopisi, bir adet fotoğraf, varsa ilgili yönetmeliğe uygun sağlık kurulu raporu (30/03/2013 tarih ve 28603 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Engellilik Ölçütü Sınıflandırması ve Engellilere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik) ile birlikte Vergi Dairesi Başkanlığı olan illerde ilgili Grup Müdürlüğüne, Vergi Dairesi Başkanlığı olmayan illerde ise defterdarlıklara bağlı Gelir Müdürlüğüne, Bağımsız Vergi Dairesi bulunan ilçelerde Vergi Dairesi Müdürlüğüne, Vergi Dairesi bulunmayan ilçelerde ise Mal Müdürlüklerine bir dilekçe ile başvuracaklardır.

74- Engelliye Ait Konutta Vergi Muafiyeti Var mı?

Türkiye sınırları içinde; brüt yüzölçümü 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olan, tek meskende hisseye veya tek meskenin intifa hakkına sahip bulunan engelliler, bu meskenleri için indirimli (sıfır) bina vergisi oranından yararlanırlar.

75- Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) Muafiyeti Nedir?

Engellilik derecesinin %90 ve üzerinde olduğu, “Engellilere Verilecek Sağlık Raporları Hakkında Yönetmelik” uyarınca Sağlık Bakanlığının belirlediği sağlık kuruluşlarından (tam teşekküllü Devlet Hastanesi) alınacak rapor ile belgelendirilmesi şartıyla, aşağıda motor silindir hacmi belirtilmiş olan araçlardan birisinin engelliler tarafından ÖTV ödemededen satın alınması veya ithal edilmesine imkan sağlayan vergi muafiyetidir. Engellilik derecesi % 90’ın altında olan engelliler tarafından bizzat kullanılmak amacıyla satın alınan özel tertibatlı araçlar Özel Tüketim Vergisinden muaftır.

76- ÖTV Muafiyeti Hangi Araçlarda Geçerlidir?

ÖTV Kanununun 7’nci maddesinin 2 numaralı bendi ile bu Kanuna ekli (II) sayılı listede yer alan kayıt ve tescile tâbi mallardan;

- 87.03 (motor silindir hacmi 1.600 cm³’ü aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³’ü aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alanların, engel derecesi % 90 veya daha fazla olan malûl ve engelliler tarafından,
- 87.03 (motor silindir hacmi 1.600 cm³’ü aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³’ü aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alanların, bizzat kullanma amacıyla engeline uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malûl ve engelliler tarafından,
- 87.03 (motor silindir hacmi 1.600 cm³’ü aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³’ü aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alanların, bu bendin (a) ve (b) alt bentlerinde belirtilen malûl ve engelliler tarafından ilk iktisabından sonra deprem, heyelan, sel, yangın vela kaza sonucu kullanılamaz hale

gelmesi nedeniyle hurdaya çıkarılmasında, bu G.T.İ.P. numaralarında yer alan malları hurdaya çıkaran malûl ve engelliler tarafından, beş yılda bir defaya mahsus olmak üzere ilk iktisabı ÖTV'den istisna edilmiştir.

Özel Tüketim Vergisi Kanununda 5228 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucu malûl ve engellilere sağlanan ÖTV istisnasının kapsamı genişletilmiş ve engel derecesi % 90'ı aşanların herhangi bir mekanik ilave veya tadilat yapılması şartı olmaksızın yurt içinden veya yurt dışından iktisap ettikleri taşıt araçlarından ÖTV tahsil edilmemesi sağlanmıştır. Engel sebebinin önemi bulunmamaktadır.

Görme, işitme, konuşma veya ortopedik olabileceği gibi zihinsel engellilerde yasadan yararlanabilmektedir. Engellilik oranı % 90'nın altı olanlar için kendi kullanması ve özel tertibat yaptırması kaydıyla ÖTV'den muaftır.

77- Malûl ve Engelliler Tarafından Gümrük Vergisinden Muaf İthal Edilecek Eşya Var mıdır?

Engellilerin eğitimi, çalışması veya fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimlerine yönelik olarak özel suretle imal edilmiş olup, malûl ve engellilerin kendi kullanımları için getirdikleri veya onlara yardım sağlanması amacıyla yönelik olarak kamu yararına faaliyette bulunan dernekler ile Sağlık Bakanlığı'nca yetki verilmiş kurum ve kuruluşlarca ithal edilen ve Kararnamede sayılan eşyalar gümrük vergilerinden muaftır.

Bu eşyalar:

Görmeyenler ve kısmen görenler için eğitsel, bilimsel veya kültürel gelişimlerine yönelik olmak üzere özel surette imal edilmiş matbu yayınlar, kabartma baskılar ve kağıtları, braille kağıdı, beyaz bastonlar, yazı ve ke-

lime işlem makineleri, konuşan kitaplar, kasetçalarlar, büyütücü televizyon ekranları, elektronik yer saptayıcı ve engel dedektörü, saatler ve diğer parçalar vb. Ortopedik cihazlar (motorlu veya motorsuz koltuklar, bisiklet, motosiklet, koltuk değnekleri, protez organlar vb.) İşitme engellilerin işitmesini kolaylaştırmaya mahsus cihazlar. Vücut kusur veya noksanlığını gidermek amacıyla üstte veya elde taşınan veya vücudun içine yerleştirilen diğer cihazlar.

78- Ulaşılabilirlik Nedir?

Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olması durumuna ulaşılabilirlik denir.

79- Engellilerin Ulaşılabilirliğine Uygun Düzenlenme Nasıl Sağlanacak?

7 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 2'nci maddesi ile kamu kullanımına açık binalar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapıların ilgili kurumlar ve kişiler tarafından sekiz yıl içinde erişilebilir hale getirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Anılan Kanunun geçici 3'üncü maddesi ile büyükşehir belediyeleri ve belediyelerin şehir içinde sundukları ya da denetledikleri toplu taşıma araçlarının, belediyeler ve hizmet sunanlar tarafından sekiz yıl içinde erişilebilir hale getirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Bu sayede belediyelerin ve diğer kurumların erişilebilir düzenlemeler yapmaları sağlanmış, toplu taşıma

araçları erişilebilir hale getirilmiştir. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunda 4 Temmuz 2012 tarihinde 6353 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemeyle, Kanunun geçici 3'üncü maddesinde yapılan düzenlemede, erişilebilirliğin izlenmesi ve denetlenmesi görevi Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na verilmiştir.

Bu sayede erişilebilirlikle ilgili denetleme faaliyetleri ilk kez başlatılmıştır. Erişilebilirlik görevini yerine getirmeyenlere idari para cezası kesilebilmesi mümkün hale gelmiştir.

80-İllerde Ulaşılabilirlikle İlgili Oluşturulan İzleme ve Denetleme Kurulu Komisyonu Kimlerden Oluşmaktadır ve İşlevi Nedir?

İzleme ve denetleme komisyonları; Aile ve Sosyal Politikalar il müdürü ve il müdürlüğünden meslek elemanı, İçişleri, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme, Çevre ve Şehircilik Bakanlıkları temsilcileri ile engellilerle ilgili konfederasyon temsilcilerinden oluşturularak kurulmuştur.

Komisyonlar;

- Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapı, yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile,
- Gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ile,
- Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerini Yönetmelik ekinde yer alan binalar, açık alanlar ve toplu taşıma araçları izleme ve denetleme formlarında yer alan sorular doğrultusunda denetlemektedir.

81- Ulaşılabilirlikle İlgili Engelli Vatandaşların Şikayetlerinin Değerlendirileceği Birim Hangisidir ve Nasıl Çalışır?

İzleme ve Denetleme Komisyonlarına başvurulması gerekmektedir. Bu sayede erişilebilirlikle ilgili denetleme faaliyetleri ilk kez başlatılmıştır.

82- Ulusal Erişilebilirlik İzleme Sistemi Nedir?

Ulusal Erişilebilirlik İzleme Sistemi oluşturularak 5378 sayılı Kanun kapsamına giren binaların, açık alanların ve toplu taşıma araçlarının erişilebilirlik durumu ile Türkiye Erişilebilirlik Envanteri oluşturulmaktadır.

83- Engelli Kimlik Kartı İle Sağlanan Hak ve Hizmetler Nelerdir?

Engelli kişilerin faydalanacakları hak ve indirimler; ilgili kurum, kuruluş veya yerel yönetimler tarafından belirlenmektedir. Bunun yanında bazı kamu ve özel sektör kuruluşlarının, engelli kimlik kartı, nüfus

cüzdanına işlenmiş engellilik bilgisi ya da engellilere verilen sağlık kurulu raporunu esas alarak engellilere sağladığı kolaylıklar bulunmaktadır.

Bu indirimler ve/veya oranları zaman zaman ilgili kurumlar tarafından değiştirilebilmektedir.

84-Engelliler İçin Ücretsiz Seyahat Hakları Nelerdir?

Engel oranı %40'ın üzerinde olan engelli bireyler ile ağır engelli bireylerin birlikte yolculuk ettikleri en fazla bir refakatçilerine, demiryolları ve denizyollarının şehir içi ve şehirlerarası hatlarından, belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkı.

Engelliler bu haktan nasıl yararlanacak?

Engelliler, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne verilen “engelliler için kimlik kartı” ile söz konusu haktan yararlanabilecekler.

Engelli Kimlik Kartı olan engelliler mevcut kartlarıyla ücretsiz seyahat hakkından yararlanabilecekler.

Engel oranı %40'ın üzerinde olan tüm Engelli Vatandaşlar; Halen yürürlükte olan 19/07/2008 tarihli ve 26941 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özürlüler Veritabanı Oluşturulmasına ve Özürlülere Kimlik Kartı Verilmesine Dair Yönetmelik uyarınca Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerince verilen “Engelliler İçin Kimlik Kartı” ile ya da anılan yönetmeliğin geçici1’inci maddesi ile geçerlilikleri korunmuş olan engelli kimlik kartları ile veya nüfus cüzdanında engel oranı yazılmış olan engelli bireyler engel oranını gösteren nüfus cüzdanları ile bu haktan yararlanabilecek. Böylece engelli kimlik kartı bulunan vatandaşların mevcut kartlarını yenilemelerine gerek kalmayacak.

Ücretsiz seyahat hakkından refakatçisi ile birlikte yararlanmak isteyen ağır engelliler ise yeni kart için başvuru yapacaklar. Ücretsiz seyahat hakkından tek başlarına faydalanacak ağır engelli bireyler yukarıda sayılan kimlik kartlarını kullanabilecek. Bu durumda olanların kartlarını yenilemelerine ihtiyaç bulunmamaktadır

85- Şehirlerarası Yolcu Otobüslerinde Engellilere İndirim Nasıl Uygulanmaktadır?

Şehirlerarası yolcu otobüslerinde, Karayolları Taşıma Yönetmeliğinin 57. maddesinin 11. fıkrası gereği; % 40 ve üzeri oranında engelli olduğunu belgeleyen kişiler için bilet ücreti, geçerli ücret tarifesi üzerinden %30 indirimli düzenlenmektedir.

86- Türk Hava Yolları Tarafından Engellilere İndirim Nasıl Uygulanmaktadır?

Türk Hava Yolları, %40 ve üzeri oranda engelli olan yolculara, uygulanabilir ücretler üzerinden tüm iç ve dış hatlarda %25 indirim sağlamaktadır.

İndirimden faydalanmak isteyen %40 ve üzeri oranda engelli kişilerin, engelli kimlik kartı veya sağlık kurulu raporu veya “Engelli” ibaresi bulunan nüfus cüzdanlarını ibraz etmeleri gerekmektedir.

Ayrıca, “refakatçi ile seyahat etmelidir” ibaresi bulunan doktor raporunun ibraz edilmesi halinde, engelli yolcu ile aynı seferde seyahat edecek bir refakatçisine tüm iç ve dış hatlarda uygulanabilir ücretler üzerinden %25 oranında indirim sağlanmaktadır.

87- Engelli Vatandaşlar Mevcut Kart Değişimini Nasıl Yapacak?

Dilekçe, iki adet fotoğraf ve Engelliler için Sağlık Kurulu Raporunun aslı ya da onaylı örneği ile birlikte ikamet ettikleri ilde bulunan Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü’ne başvurarak “ULAŞIMDA REFAKATÇİ HAKKI VARDIR” ibaresinin bulunduğu yeni kimlik kartını almak için başvuruda bulunması ve kartlarını yenilemeleri gerekmektedir.

Ayrıca;

- Ücretsiz seyahat uygulamasına şehir içi sefer yapan Halk Otobüsleri de dahil olacak.
- Yönetmelikte ayrıca ücretsiz veya indirimli seyahat hakkının kullandırılmaması hâlinde bu haktan faydalandırılmayan her kişi için mülki idare amiri tarafından toplu taşıma aracının tarifesi üzerinden elli tam bilet bedeli tutarında idari para cezası uygulanması hükmü getirildi.

- Ücretsiz seyahat hakkı için yönetmelikte belirlenen kartlar tüm Türkiye’de geçerli olacak.
- Ücretsiz seyahat hakkından, engelliler mevcut engelli kimlik kartları ile yaşlılar ise nüfus cüzdanları ile sadece yaşadıkları şehirde değil farklı şehirlerde de yararlanabilecek.
- Belediyelerin taşıma hizmetlerini düzenlemek üzere sağladığı özel taşıma kartlarına sahip olmamak ücretsiz seyahat hakkından faydalanmaya engel teşkil etmeyecek.

88-Engelliler Refakatçi Bulundurma Hakkından Nasıl Yararlanacak?

Ücretsiz seyahat hakkından refakatçisi ile birlikte faydalanmak isteyen ağır engelli bireylerin ise Engelli Kimlik Kartlarını YENİLEMELERİ gerekmektedir. Ağır engelli vatandaşların ücretsiz seyahat hakkını refakatçileri ile birlikte kullanabilmeleri için, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca yeni basılan ve üzerinde “ULAŞIMDA REFAKATÇİ HAKKI VARDIR” ibaresinin yer aldığı kimlik kartını ibraz etmeleri gerekmektedir.

89-Müze Ve Ören Yeri Girişlerinde Engellilere İndirim Nasıl Uygulanmaktadır?

Müze ve ören yerlerine, engelliler ile bir refakatçisi, gaziler, şehit ve gazilerin eş ve çocukları, 65 yaş ve üstü Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları kimliklerini ibraz etmek suretiyle ücretsiz biletle girmektedirler.

90-Milli Parklar, Tabiatı Koruma Alanları ve Tabiat Parklarına Girişinde Engellilere İndirim Nasıl Uygulanmaktadır?

Engelliler, harp malulü ve gaziler ile bunların eşleri, çocukları, ve anne babalarından, kimliklerini ibraz etmek

suretiyle milli parklar, tabiatı koruma alanları ve tabiat parklarına girişte ücret alınmamaktadır.

91- GSM Şebekelerinde (Cep Telefonlarında) Uygulanan İndirimli Tarife Nasıldır?

GSM operatörleri, engelli kişilere özel tarifeler uygulamaktadır.

92- Engelli Sürücüler İçin Ayrılan Park Yerlerinin Engelsiz Sürücüler Tarafından Kullanımını Engellemek İçin Ne tür Tedbirler Alınmıştır?

5378 Sayılı Engelliler Kanunu'nun 31'inci maddesi ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda, engellilerin kullandığı araçlar için özel park yeri ayrılması, sürücüler için park kartı düzenlenmesi ve engelli olmayanların buralara park etmesinin yasaklanmasına ilişkin gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Kanunun 61 inci maddesinin birinci fıkrasında engellilerin araçları için ayrılmış park yerlerine park yasağı getirilmiştir. Bu kanunda ayrıca park yasağı getirilen engelli park yerlerini düzenleyen hükmün ihlâli hâlinde para cezası iki kat artırılır hükmü ile ayrıca düzenlenerek, yasağın engelliler lehine pozitif ayrımcılık sağlayacak şekilde güçlendirilmesi sağlanmıştır.

Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde de araçların, engelli araçları için ayrılmış park yerlerinde park etmesinin yasak olduğu yeniden vurgulanmış, yasaklanmış yerlerde ve hallerde park edilen araçlara nasıl müdahale edileceği belirtilmiştir. Yönetmelikte ayrıca gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otoparklar ile karayolu üzerindeki diğer park yerlerinde engelliler için işaretlerle belirlenmiş bölümlerin ayrılmasının sağlanması İl ve İlçe Trafik Komisyonunun görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

93- Görme Engelli Vatandaşların Noter İşlemlerinde Getirilen Yenilikler Nelerdir?

İşitme, konuşma ve görme engellilerin noterlik işlemleri ile ilgili düzenlemeler ise 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nda yer almaktadır. Noterlik Kanunu kapsamında 2005 yılına kadar söz konusu kişilerin noterlik işlemlerini iki tanık huzurunda yapmaları gerekirken, 2005 yılında yapılan yasa değişikliği ile noterlik işlemleri açısından iki tanık zorunluluğu bu kişilerin isteğine bırakılmıştır. Ayrıca söz konusu kanunda, işitme veya konuşma engelli kişiler açısından, yazı ile anlaşma imkânının da bulunmaması durumunda, iki tanık ve yeminli tercüman bulundurulması da öngörülmüştür (73. Md). Son olarak 2011 yılında Türk Borçlar Kanununun 15 inci maddesinde değişikliğe gidilerek görme engellilerin yaptıkları sözleşmelerde imzalarını el yazısı ile atmalarının yeterli olduğu belirtilmiş, şahit bulundurulması görme engellinin talebine bağlanmıştır.

Geniş Açıklama:

5378 sayılı Engelliler Kanununun 50. maddesiyle; Türk Ticaret Kanunu'nun 668. maddesinde yer alan ve görme engelli bireylerin poliçe altına attıkları imzanın usulen tasdik edilmiş olmadıkça geçerli olmayacağına ilişkin hüküm ve Borçlar Kanunu'nun 14. maddesinde yer alan ve görme engelli bireylerin imzalarının usulen tasdik edilmedikçe bağlayıcı olmayacağına ilişkin hüküm kaldırılmıştır.

Bu yöndeki diğer değişiklik ise, Noterlik Kanunu'nun 73. maddesine ilişkindir. 5378 Sayılı Engelliler Kanunu'nun 23 ve 24'üncü maddeleri buna ilişkin düzenlemeyi içerir.

Madde 23.- 18.1.1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 73'üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İlgilinin işitme, konuşma veya görme engelli olması:

Madde 73. Noter, ilgilinin işitme, konuşma veya görme engelli olduğunu anlarsa, işlemler engellinin isteğine bağlı olmak üzere iki tanık huzurunda yapılır. İlgilinin işitme veya konuşma engelli olması ve yazı ile anlaşma imkânının da bulunmaması hâlinde, iki tanık ve yeminli tercüman bulundurulur.

Madde 24.- 1512 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir noterlik işleminde imza atılmış veya imza yerine geçen el işareti yapılmış olmasına rağmen, ilgilisi ister veya adına işlem yapılan ve imza atabilen görme engelliler hariç olmak üzere noter, işlemin niteliği, imzayı atan veya el işaretini yapan şahsın durumu ve kimliği bakımından gerekli görürse, yukarıdaki fıkradaki usûl dairesinde ilgili, tanık, tercüman veya bilirkişinin parmağı da bastırılır. Mühür kullanılması hâlinde parmağın da bastırılması zorunludur.”

Söz konusu hükmün değişiklikten önceki hali sağır, dilsiz ya da görme engelli kişilerin noterdeki işlemlerinin iki tanık huzurunda yapılmasını zorunlu kılmaktaydı. 5378 sayılı Kanun’un 23. maddesi ile bu zorunluluk kaldırılmış ve işlemlerin tanık huzurunda yapılması, engelli kişinin isteğine bırakılmıştır. Böylece, engelli bireyin fikrini alan ve yasal haklarını kendi istek ve taleplerine göre kullanmalarını sağlamaya çalışan bir yapı öngörülmüştür.

13.02.2011 tarihli ve 6111 sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile görme engellileri doğrudan ilgilendiren ve görme engellinin imzasının geçerli kabul edilmesi için şahit bulundurma durumunun görme engellinin isteğine bağlı hale getirildiği imza hususuyla ilgili kanunun 213. Maddesi şu şekilde düzenlenmiştir:

MADDE 213- 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 15 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “Görme engellilerin talepleri halinde imzalarında şahit aranır. Aksi takdirde görme engellilerin imzalarını el yazısı ile atmaları yeterlidir.”)

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün görme engellilerin Noterlik işlemleri hakkında görüşü de www.eyh.gov.tr web sayfasında yer almaktadır.

94-H Sınıfı Ehliyet (Engellilere verilen sürücü belgesi) Nedir, Nasıl Alınır?

Özel tertibatlı olarak imal, tadil ve teçhiz edilmiş motosiklet veya otomobil türünden araçları kullanacak engelliler H sınıfı ehliyet almak zorundadır.

H sınıfı sürücü belgesine ilişkin düzenlemeler Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde yer alır. H sınıfı ehliyet almak için, “Özel tertibatlı araç kullanabilir” ibaresi olan sağlık kurulu raporu ile birlikte sürücü kurslarına müracaat edilmelidir.

H sınıfı ehliyet kurslarında, kursiyerler trafik ve ilkyardım derslerinden sorumludurlar. Motor dersinden muaftırlar. Dört haftalık teorik ders süresi vardır. Geri kalan sürede de direksiyon eğitimi alınır.H sınıfı ehliyeti ömür boyu kullanmak veya belirli aralıklarla güncellemek, alınacak Sağlık Kurulu Raporu'nda kesinlik kazanır. El veya ayakta ortopedik engel olanlar ve işitme engelliler H sınıfı ehliyeti ömür boyu kullanabilir

NOT : H sınıfı sürücü belgesi kaldırılıp A veya B sınıfı sürücü belgesine dönüşmüştür. Özel hareket ettirici tertibat ile araç kullananlar yeni sistemde üzerine şerh düşülmüş A veya B sınıfı sürücü belgesi alacaklardır. Anlaşılması kolay olması için yukarıda H sınıfı ibaresi kullanılmıştır.

95- Tek Gözü Olanlar (Monoküler) Sürücü Belgesi Alabilir mi?

26 Eylül 2006 tarih ve 26301 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları İle Muayenelerine Dair Yönetmelik”de belirtilen usul ve esaslar dahilinde tek gözlüler ehliyet alabilmektedir

96-Engellilerin Pasaport İşlemlerinde Ne Tür Kolaylıklar Sağlanmaktadır?

Pasaport birimlerine başkasının yardımı olmadan tek başına gelemeyecek kadar hasta, engelli, makineye bağlı ya da yaşlılık vb. geçerli mazeretlerinden dolayı pasaport müracaatı birimlerine bizzat gelemeyecek durumda bulunan ve hukuki sorumluluğunun farkında olup, talepte bulunan vatandaşlarımızın e-pasaport müracaatlarının, gerekli belgelerin hazırlanması, bu belgelere istinaden hazırlanacak pasaport müracaat formunun görevlendirilecek bir memur tarafından şahsın belirtmiş olduğu adreste yapılacak kimlik teyidi sonucuna göre müracaat alınması sağlanmış, uygulama hakkında ne şekilde işlem yapılacağı hususu il valiliklerine bildirilmiştir.

97- Engelli Bireylerin Oy Kullanmaları Sırasında Yapılan Düzenlemeler Nelerdir?

572 sayılı KHK'nın aşağıdaki maddeleri bu konu hakkındaki düzenlemeleri içerir:

Madde 25- 24/2/1972 tarihli ve 1543 sayılı Genel Nüfus Yazımı Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Ek Madde 1- Yazım kurulları, engellilerin, engellilik durumlarını belirtmek suretiyle yazımını sağlayacak tedbirleri alırlar. Herkes, kendisinin veya aile fertlerinin engelliği ile ilgili bilgileri gerçek şekilde yazdırmaya, gerekirse sağlık kurulu raporunu göstermeye mecburdur.

26.04.1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 36. maddesine göre seçmen kütüğü yazımı sırasında, seçmenin oyunu kullanmasını engelleyecek bir engelliliği varsa, forma kaydedileceği ifade edilmiştir.

Sandıkların konulacağı yerlerin belirlenmesinde seçmenin oyunu kolaylıkla, serbestçe ve gizli şekilde verabilmesi gözetilmesi ve engelli seçmenlerin oylarını rahatlıkla kullanabilmeleri için gerekli tedbirlerin alınması gerektiği aynı Kanununun 74'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Gebeler, hastalar ve engellilerin sıra ile bekletilmeden oylarını vermeleri ve yaşlılar ile engellilere yardım edenlerin de öncelikle oy kullanmalarına izin verilmesi Madde 90'da belirtilmiştir.

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un "Birleşik Oy Pusulasının Atılması ve İşaretleme" başlıklı 93. Maddesine göre refakatçi eşliğinde oy kullanma prosedürü ise şu şekilde düzenlenmiştir:

Madde 93 - Kapalı oy verme yerinde birleşik oy pusulasını katlayıp yapıştırdıktan sonra, seçmen burasını terk eder ve birleşik oy pusulasını sandığa bizzat atar. Görme Engelliler, felçliler veya bu gibi bedeni engelleri açıkça belli olanlar, bu seçim çevresi seçmeni olan akrabalarından birinin, akrabası yoksa diğer herhangi bir seçmenin yardımı ile oylarını kullanabilirler. Bir seçmen birden fazla engelliye refakat edemez. Kurul başkanı, oyunu kullanan seçmene kimlik kartını verirken seçmen listesindeki adı karşısına imzasını attırır. İmza atamayanların sol elinin başparmağının izinin alınmasıyla yetinilir. Bu parmağı olmayan seçmenin hangi parmağını bastığı yazılır.

98-Engelli Bireylerin Spor Yapmalarını Kolaylaştırıcı Tedbirler Var mıdır?

5378 Sayılı Engelliler Kanunu'nun 33'üncü maddesi buna ilişkin düzenlemeyi içerir.

Madde 33, 21.5.1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 2'nci maddesine,

(n) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (o) bendi eklenmiş ve mevcut (o) bendi (p) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“(o) Engelli bireylerin spor yapabilmelerini sağlamak ve yaygınlaştırmak üzere; spor tesislerinin engellilerin kullanımına da uygun olmasını sağlamak, spor eğitim programları ve destekleyici teknolojiler geliştirmek, gerekli malzemeyi sağlamak, konu ile ilgili bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları ile yayınlar yapmak, spor adamları yetiştirmek, engelli bireylerin spor yapabilmesi konusunda ilgili diğer kuruluşlarla iş birliği yapmak...”

Ayrıca Engelliler İdaresi Başkanlığı'nca yapılması istenilen düzenleme doğrultusunda; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından 81 Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne ve özerk ve özerk olmayan Federasyon Başkanlıklarına gönderilen 06.10.2010 tarihli yazı ile “engelli kimlik kartları esas alınarak hem engellilere tanınan hak ve hizmetlerinden yararlandırılmaları hem de sosyal hayata katılmalarının sağlanması bakımından Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne bağlı tüm tesislerde, federasyonca veya il müdürlüklerince düzenlenen spor faaliyetlerine girişte ücret alınmaması veya indirimli tarife uygulanması” istenmiştir ve uygulanmaya başlanmıştır.

99- Oturulan Konutta Engele Uygun Düzenleme Yapılır Mı ?

Kat mülkiyeti yasasına tabi olan apartman, site vb. konutlarda yaşayan kişiler getirilen yasal düzenleme ile engeline uygun düzenleme yaptırma olanağına sahip olmuşlardır.

5378 sayılı Yasanın 19. maddesinde; “Madde 19-23.6.1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 42’nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Engellilerin yaşamı için zorunluluk göstermesi hâlinde, proje tadili kat maliklerinin en geç üç ay içerisinde yapacağı toplantıda görüşülerek sayı ve arsa payı çoğunluğu ile karara bağlanır. Toplantının bu süre içerisinde yapılamaması veya tadilat talebinin çoğunlukla kabul edilmemesi durumunda; ilgili kat malikinin talebi üzerine bina güvenliğinin tehlikeye sokulmadığını bildirir komisyon raporuna istinaden ilgili mercilerden alınacak tasdikli proje değişikliği veya krokiye göre inşaat, onarım ve tesis yapılır. İlgili merciler, tasdikli proje değişikliği veya kroki taleplerini en geç altı ay içinde sonuçlandırır.

100- Engelli Bireylere Yönelik Ayrımcılıkla Mücadeleye İlişkin Yasal Düzenlemeler Nelerdir?

Anayasa ve tüm mevzuatta engellilere yönelik düzenlemeler topluma tam ve eşit katılım sağlamak ve ayrımcılığı önleyici iyileştirmelere yöneliktir. 1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 10. maddesinde fırsat eşitliğine uygun olarak hareket edilmesi öngörülmüştür.

Bu maddeye göre:

Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

Anayasası'nın 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasının sonuna 2010 yılında yapılan değişiklikle; “Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine

aykırı olarak yorumlanamaz.” cümlesi ve aynı maddeye ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.“Çocuklar, yaşlılar ve engelliler gibi özel surette korunması gerekenler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılamaz.” Bu değişiklikle, engelli bireylere pozitif ayrımcılık yapılmasının eşitliğe aykırılık oluşturmayacağına ilişkin bir hüküm eklenmiştir. İş hukukunun temel ilkelerinden biri olan işverenlerin işçilere eşit işlem yapma borcu, 4857 sayılı İş Kanunu'nun “Eşit Davranma İlkesi” başlığını taşıyan 5. maddesi ile normatif düzenlemeye kavuşmuştur.

Bu maddeye göre;

MADDE 5.“ İş ilişkisinde dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamaz” denmektedir.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un 41. maddesi ile Türk Ceza Kanunu'nun ayrımcılık yasağını düzenleyen 122. maddesine, “engellilik” ibaresi eklenmiştir. Ayrımcılık başlığını taşıyan maddenin değişiklik işlenmiş hali şöyledir:

“Kişiler arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, engellilik, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım yaparak;

- Bir taşınır veya taşınmaz malın satılmasını, devrini veya bir hizmetin icrasını veya hizmetten yararlanılmasını engelleyen veya kişinin işe alınmasını veya alınmamasını yukarıda sayılan hâllerden birine bağlayan,

- Besin maddelerini vermeyen veya kamuya arz edilmiş bir hizmeti yapmayı reddeden,

Kişinin olağan bir ekonomik etkinlikte bulunmasını engelleyen süreleri ve şartlarına kadar olan safhaların hiçbirinde engellilerin aleyhine ayrımcı uygulamalarda bulunulamaz.

Çalışan engellilerin aleyhinde sonuç doğuracak şekilde, engeliyle ilgili olarak diğer kişilerden farklı muamelede bulunulamaz.

Çalışan veya iş başvurusunda bulunan engellilerin karşılaşılabileceği engel ve güçlükleri azaltmaya veya ortadan kaldırmaya yönelik istihdam süreçlerindeki önlemlerin alınması ve iş yerinde fiziksel düzenlemelerin bu konuda görev, yetki ve sorumluluğu bulunan kurum ve kuruluşlar ile iş yerleri tarafından yapılması zorunludur. Engellilik durumları sebebiyle iş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan engellilerin istihdamı, öncelikle korumalı iş yerleri aracılığıyla sağlanır.”

6111 Sayılı Kanun ile “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” engelli bireyler için yer alan düzenlemeler, ayrımcılığı önlemeye yönelik çeşitli iyileştirmeler niteliğinde getirilmiştir. Ülkemizde bu alanla ilgili tüm mevzuat bilgileri web sitemizdeki “ulusal mevzuat” bölümünde yer almaktadır.

Ülkemizde 28 Ekim 2009 tarihinde yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler Engelli Kişilerin Hakları Sözleşmesi (Convention on the Rights of Persons with Disabilities) her alanda engellilere dayalı ayrımcılığı önleyici ve bütünsel yaklaşıma dayalı hükümlerden oluşmaktadır

